

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 1Co/938/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7112232552
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 11. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Tutko
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7112232552.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Tutka a sudcov JUDr. Ladislava Cakociho a JUDr. Adriany Murínovej, v právnej veci žalobkyne U. C., N. S. G. Č.. XXX, zastúpenej JUDr. Sabínou Ištókovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Nerudova č. 14, proti žalovanej Rapid life životnej poisťovne, a.s., so sídlom v Košiciach, Garbiarska č. 2, zastúpenej JUDr. Gabrielom Gulbišom, advokátom so sídlom v Košiciach, Boženy Němcovej č.22, o zrušenie rozhodcovského rozsudku o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Košice - okolie zo dňa 28. 01. 2014 č.k. 17C/15/2013-114 v znení dopĺňacieho rozsudku zo dňa 26. 02. 2014 č.k. 17C/15/2013-128 a opravného uznesenia zo dňa 26. 06. 2014 č.k. 17C/15/2013-166 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zrušil rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice zo dňa 19. 01. 2012 č.k. 2C/842/2012, odložil jeho vykonateľnosť až do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok za návrh v sume 331,50 eura, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Pri rozhodovaní vychádzal súd prvého stupňa zo zistenia, že žalobkyňa uzatvorila so žalovanou poisťovňou zmluvu dňa XX. XX. XXXX. Vo Všeobecných poisťovacích podmienkach v časti XV. je obsiahnuté dojednanie o rozhodcovskom konaní. Obsahom je dohoda poisťovne a poistníka o tom, že všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom. Záver Všeobecných podmienok je ako osobitné zmluvné dojednanie pod č.01/2007 znovu dojednaná rozhodcovská doložka vo forme samostatnej tabuľky s uvedením textu „poistník a poisťovňa týmto vyjadrujú obaja spoločne a každý zároveň svojím podpisom samostatne svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle časti XV. všeobecných poisťovacích podmienok. Toto ustanovenie chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku“. Na základe tejto dojednanej rozhodcovskej doložky v poisťovnej zmluve bol dňa 19. 01. 2012 vydaný predmetný rozhodcovský rozsudok sp. zn. 2C/842/2012 Arbitrážneho súdu Košice, s r.o., ktorým bola žalobkyňa uložená povinnosť zaplatiť žalovanej sumu 196,94 eura a trovy konania v sume 276 eur. Rozhodcovská doložka sa tak stala súčasťou obsahu formulárovej zmluvy, ktorú žalovaná v rámci svojej podnikateľskej činnosti použila v prípadoch uzatvorenia zmlúv rovnakého druhu a neurčitého počtu spotrebiteľov. Podľa názoru žalobkyňa nemala možnosť ovplyvniť obsah predmetnej doložky. Mohla ju buď prijať ako celok alebo odmietnuť. Obsah tejto rozhodcovskej doložky bol dodávateľom vopred pripravený a na jej obsahu žalobkyňa nijakým spôsobom neparticipovala. Už len tento samotný fakt spochybňuje tvrdenie žalovanej, že ide o individuálny návrh žalobkyne na riešenie prípadného sporu. Dôkazné bremeno žalovanej ako dodávateľa preukázať, že spotrebiteľ si individuálne vyjednal rozhodcovské

konanie. V tomto smere popri nedôslednej argumentácii neboli doložené žiadne relevantné listinné dôkazy podporujúce záver o individuálnom vyjednaní rozhodcovskej doložky. Nie spotrebiteľ má dokázať, že nedošlo k individuálnemu vyjednaniu, ale dodávateľa zaťažuje bremeno presvedčivo preukázať individuálne vyjednanie (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Z predloženej zmluvy nevyplýva individuálne vyjednaná rozhodcovská zmluva a žalovaná neoznačila žiadne iné relevantné dôkazy. Ak si spotrebiteľ individuálne vyjednal rozhodcovskú zmluvu, potom by muselo platiť, že si individuálne vyjednal aj podmienky arbitráže. Z obsahu spisu však takýto záver rozhodne nemožno prijať. Dôvodne teda možno konštatovať, že žalovaná dôkazné bremeno o individuálnom vyjednaní rozhodcovskej doložky neunesla. Súd prvého stupňa teda konštatoval neplatnosť rozhodcovskej doložky z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná a že spôsobovala nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobkyne. Z poistnej zmluvy uzatvorenej medzi účastníkmi vyplýva, že rozhodcovská doložka bola medzi zmluvnými stranami dohodnutá už podpisom zmluvy, keďže sa v nej uvádzalo, že jej súčasťou sú Všeobecné poistné podmienky pre životné poistenie, a teda aj rozhodcovská doložka obsiahnutá v článku XV. týchto podmienok. Na tom nič nemení skutočnosť, že v deň podpisu obe strany podpísali aj formulárovú časť odkazujúcu na tú istú rozhodcovskú doložku, teda doložku uvedenú v poistných podmienkach. Na základe uvedeného teda súd prvého stupňa žalobe vyhovel.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podala odvolanie žalovaná z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 221 ods. 1 písm. h/, § 205 ods. 2 písm. c/ a f/ O.s.p. a odvolaciemu súdu navrhla, aby rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uplatnila trovy odvolacieho konania. V dôvodoch odvolania uviedla, že zastáva právny názor, že rozhodcovská doložka bola platne dojednaná, individuálne dojednaná, pričom vo veci rozhodoval Stály rozhodcovský súd v súlade so stanovenými podmienkami vo VPP. Rozhodcovský súd posudzoval aj existenciu individuálne dojednanej rozhodcovskej doložky, od ktorej odvinul svoju príslušnosť rozhodovať spor v konaní a zohľadnil aj práva žalobkyne ako spotrebiteľa. Vytkol súdu prvého stupňa, že nevychádzal zo Záznamu o požiadavkách a potrebách klienta I. Z., ale len z výpovede žalobkyne. Vytkol súdu prvého stupňa, že v odôvodnení rozsudku nekonštatoval podnet žalovanej na vykonanie tzv. testu primeranosti podľa čl. 4 Smernice Rady ES 93/13/EHS a tiež, že predčasne rozhodol o trovách konania. Namietal aj výrok o odklade vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku, nakoľko rozhodnutie súdu prvého stupňa je v tomto smere nepreskúmateľné. Poukázala na tú právne významnú skutočnosť, že rovnako ako žalobkyňa, aj ona vstupovala do základného poistného vzťahu ako dobromyseľný účastník s tým, že všetky ustanovenia poistného vzťahu boli dojednané medzi žalobkyňou a sprostredkovateľom poistenia, a to vrátane rozhodcovskej doložky. Vytkla súdu prvého stupňa, že nedôsledne zistil skutkový stav, pokiaľ sa nevyporiadal s otázkami ako postupoval sprostredkovateľ poistenia v čase pred uzavretím poistnej zmluvy a ako sa správal na základe doloženého písomného prejavu vôle (záznam o potrebách klienta) sám žalobca. Aj v prípade G. I. dôrazne upozornil dopytujúci sa Okresný súd v Prešove v bode 2 svojho výroku na jeho povinnosť konať pred konštatovaním neprijateľnosti podmienky najprv podľa čl. 3 až 4 smernice tak, aby mal dostatočné skutkové a právne závery ku vysloveniu svojho názoru. Uviedla, že Osobitné zmluvné dojednanie nie je súčasťou VPP. Odkaz, že v Osobitných zmluvných dojednaniach na text v časti XV. VPP logicky nerobí Osobitné zmluvné dojednania súčasťou VPP, ale naopak, text uvedeného článku VPP sa stáva súčasťou Osobitných zmluvných dojednaní. Je nesprávne poukázať pri rozhodnutí na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Co/1/2012 z 21.3.2012, keďže v danej veci dovolací súd nerozhodoval o merite veci, nakoľko dovolanie odmietol pre procesnú neprípustnosť. Poukázala na Nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 499/2012 z 10.7.2013, ktorým ústavný súd konštatoval porušenie základného práva žalovanej na spravodlivý proces, postupom NS SR v exekučnej veci vedenej pod sp. zn. 2Cdo 5/2012. Súdny tiež majú povinnosť vyhodnotiť, či dotknutá zmluvná podmienka v poistnej zmluve žalovanej nepodlieha výnimke uvedenej v 19. odôvodnení Smernice 93/13/EHS. Podľa názoru žalovanej, rozhodcovská doložka nespôsobuje žiadnu značnú nerovnováhu v neprospech žalobkyne. Nie je správny právny záver súdu prvého stupňa, ktorý dôkladne neposudzoval hlavný právny vzťah, a to vzťah poistný medzi žalobkyňou a žalovanou a nijako sa nevenoval jeho zániku v druhom roku po uzavretí poistnej zmluvy, ktorá mala trvať dlhší čas. Súd prvého stupňa nevyhodnotil ani tú skutočnosť, že žalobkyňa mala dve možnosti, a to Osobitné zmluvné dojednanie podpísať alebo nepodpísať. Podľa názoru odvolateľa podstatnou náležitosťou rozhodcovskej zmluvy nie je určenie rozhodcu, ani postupu jeho dodatočného ustanovenia, ani určenie stáleho rozhodcovského súdu z dôvodu, že v prípade nedohody o týchto skutočnostiach ustanovuje princípy ich kreovania priamo zo zákona o rozhodcovskom konaní. Z týchto dôvodov nemožno hodnotiť rozhodcovskú doložku ako neplatnú.

Vedľajší účastník na strane žalobcu vo vyjadrení k odvolaniu navrhol potvrdiť rozsudok ako vecne správny a uplatnil trovy odvolacieho konania. S poukazom na XV. a XVII. VPP vedľajší účastník poukázal na to, že pri rozhodovaní pred rozhodcovským súdom boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa, pričom v poslednej časti vyjadrenia sa stotožnil so skutkovou a právnou argumentáciou súdu prvého stupňa. K snahe žalovanej preniesť zodpovednosť na sprostredkovateľku poistenia uviedol, že je to práve žalovaná, ktorá registrovala sprostredkovateľku poistenia v NBS.

Na základe podaného odvolania odvolací súd prejednal odvolanie žalovanej bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 O.s.p. v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 212 ods. 1, 3 O.s.p., z hľadísk v uplatnených odvolacích dôvodoch a dospel k záveru, že odvolaniu žalovanej nie je dôvodné.

Žalovaná namieta odvolacie dôvody podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a/, c/ a f/ O.s.p., t.j. že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1, súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

Rozhodnutiu súdu nemožno vytknúť nedostatočné zistenie skutkového stavu, alebo, žeby na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia, alebo použité zákonné ustanovenia nesprávne vyložil. Rozsudok nie je ani nepreskúmateľný a nedošlo ani k iným vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.

Súd prvého stupňa vykonal vo veci všetky dôkazy potrebné pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 132 O.s.p., z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver, preto

odvolací súd rozsudok ako vecne správny podľa ust. § 219 O.s.p. potvrdil.

Správne, podrobné, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Odvolacie námietky žalovanej nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

Súd prvého stupňa na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k správne záveru o splnení zákonných podmienok pre zrušenie rozhodcovského rozsudku v zmysle § 40 ods. 1 písm. j/ zákona č. 244/2002 Z.z., lebo rozhodcovská doložka, ktorá mala založiť právomoc rozhodcovského súdu je neplatná, keďže správne bola vyhodnotená ako neprijateľná zmluvná podmienka, teda pri rozhodovaní pred rozhodcovským súdom boli porušené všeobecne záväzné predpisy na ochranu práv spotrebiteľa. Tieto svoje právne závery súd prvého stupňa podrobne odôvodnil, odvolací súd konštatuje správnosť týchto dôvodov a s týmito sa stotožňuje.

Nárok, o ktorom bolo rozhodnuté rozsudkom Arbitrážneho súdu v Košiciach sp. zn. 2C/842/2012 z 19. 1. 2012 žalovaná opiera o zmluvné dojednanie, ktoré súvisí s poisťnou zmluvou, uzavretou medzi účastníkmi konania, a ktorá je jednoznačne zmluvou spotrebiteľskou, keďže napĺňa všetky znaky § 52 Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu k odvolacím námietkam treba uviesť, že niet pochyb o tom, že poisťnú zmluvu uzavrela žalovaná, ktorá pri poskytovaní poistenia vystupovala v rámci svojej podnikateľskej činnosti ako dodávateľ a žalobca vystupoval ako fyzická osoba, ktorá zabezpečovala svoje potreby, ako spotrebiteľ. Súčasne išlo o štandardnú formulárovú zmluvu, keďže daný zmluvný vzťah sa riadil aj obsahom zmluvných dojednaní, obsiahnutých vo VPP, ktoré sa stali súčasťou zmluvy, a ktoré spĺňajú všetky znaky zmluvy formulárovej.

Preto súd prvého stupňa pri posudzovaní rozhodcovskej doložky túto správne skúmal z pohľadu ochrany spotrebiteľa a správne uzavrel jej neprijateľnosť a tým aj neplatnosť preskúmvanej rozhodcovskej doložky.

V prejednávanej veci žalobca dôvodne spochybnil platnosť rozhodcovskej doložky, keďže táto nebola individuálne dojednaná a spôsobila nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Rozhodcovská doložka, tak ako bola zahrnutá do VPP splynula s ostatnými poistnými podmienkami, jej obsah spotrebiteľ nemohol žiadnym spôsobom ovplyvniť a ani sa s ním dôsledne oboznámiť. Aj keď rozhodcovská doložka bola vo VPP zvýraznená a v tabuľke označená ako „Osobitné zmluvné dojednania“ možno jednoznačne uzavrieť, že fakticky splynula s ostatnými poistnými podmienkami, keďže nasledovala ako pokračovanie predtlačeneho formulára v neprehľadnom texte, písanom drobným písmom, a tiež bola podpísaná v rovnaký deň ako VPP, preto správne uzavrel súd prvého stupňa, že rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná. Žalovaná v konaní nepreukázala ani tú skutočnosť, že žalobkyňa mohla jej uzavretie vylúčiť, resp. zmeniť obsah tohto zmluvného dojednania, pričom dôkazné bremeno v tomto smere zaťažovalo žalovanú (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Nemožno opomenúť ani tú rozhodujúcu skutočnosť, že výslovne v rozhodcovskej doložke bolo odkázané na čl. XV. VPP, ktoré sa jednoznačne stali súčasťou poistných podmienok.

Svojím obsahom a formou rozhodcovská doložka z dôvodov vyššie uvedených spôsobila nevyváženosť práv a na povinností zmluvných strán v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa.

Súčasne išlo o rozhodcovskú doložku, ktorá zakotvila výlučnú právomoc rozhodcovského súdu vec prejednať, čo zakladá dôvod jej neprijateľnosti podľa § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka.

Bez právneho významu vo vzťahu k posudzovaniu neplatnosti rozhodcovskej doložky je, že zmluva bola uzavretá cestou sprostredkovateľa, nakoľko súd posudzoval túto otázku podľa obsahu zmluvy.

Z dôvodov vyššie uvedených je aj úvaha súdu prvého stupňa o odložení vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku správna a v súlade s § 4 ods. 2 zákona č. 244/2004 Z.z.

Rovnako za vecne správne možno považovať aj rozhodnutie súdu prvého stupňa o uložení povinnosti žalovanej zaplatiť súdny poplatok a o trovách konania z dôvodov uvedených v napadnutom rozsudku.

Z uvedených dôvodov preto odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách konania nebolo doposiaľ rozhodnuté súdom prvého stupňa, preto o trovách tohto odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa (§ 224 ods. 4 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.